

 <small>Centre adscrit a la</small> 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

CONVERSES AMB LA HISTÒRIA DE LA INFERMERIA: **ENTREVISTA A CARME VILA**

Amb motiu del Dia Internacional de la Infermera i en el marc de la commemoració dels 50 anys de l'ESIHMar, des de la Comissió de Responsabilitat Social Universitària (RSU) de l'ESIHMar vam voler crear un espai per escoltar, recordar i reflexionar sobre la professió infermera: sobre d'on venim, què hem après i cap a on volem continuar avançant.

Per aquest motiu, vam conversar amb la doctora Carme Vila, infermera vinculada durant dècades a l'Hospital del Mar i a la docència, membre de l'Associació FEBE i autora del llibre *Donant visibilitat infermera. Evolució de les cures infermeres a l'Hospital del Mar de Barcelona*, amb una trajectòria marcada pel compromís amb les cures, la formació i l'acompanyament a les persones.

Més enllà d'un recorregut històric, la seva mirada ens parla també de la identitat de la infermeria: d'una professió que ha evolucionat constantment, que ha hagut de lluitar per ser reconeguda i que, malgrat tots els canvis tècnics i científics, continua tenint les persones al centre.

En un moment en què la sanitat avança ràpidament i les cures són cada vegada més complexes, escoltar experiències com la seva ens ajuda a entendre que la infermeria no es construeix només des de la tècnica o el coneixement científic, sinó també des de la memòria, els valors i la manera d'acompanyar les persones en moments de vulnerabilitat.

L'entrevista ens permet també recuperar una part de la història de l'Hospital del Mar i entendre com han evolucionat tant els hospitals com les cures, la formació infermera i la relació amb la comunitat al llarg de les últimes dècades.

Els inicis de la infermeria

Durant la conversa, Carme Vila recorda els seus inicis com a estudiant als anys setanta, una època molt diferent de l'actual. Explica com molts materials es reutilitzaven i com els recursos disponibles eren molt limitats. Les xeringues de vidre s'esterilitzaven bullint-les i gran part del material es preparava manualment.

“Què és el primer que li ve al cap quan pensa en els inicis de la infermeria?”

“Els bullidors sobre el control d'infermeria (...) perquè no hi havia material rebutjable.”

 <small>Centre adscrit a la</small> 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

Aquestes experiències ens fan pensar en fins a quin punt ha evolucionat el sistema sanitari. Moltes de les coses que avui considerem imprescindibles o quotidianes abans no existien, i les professionals havien d'adaptar-se constantment a contextos amb menys recursos i més limitacions.

També descriu una infermeria molt centrada en la tècnica i amb poca autonomia dins dels equips sanitaris. Les infermeres rebien una formació dirigida principalment pels metges i moltes decisions es prenen des d'una estructura molt jeràrquica.

Recorda també com, durant la seva formació, moltes infermeres eren tractades com a simples ajudants dels metges i com algunes professionals van començar a qüestionar aquest model.

“Com era la formació infermera en aquell moment?”

“Ens ensenyaven bàsicament tècniques.”

Tot i això, moltes professionals van començar a defensar una infermeria amb veu pròpia, més centrada en les persones i en les cures.

Mirar enrere també ens permet entendre millor el present i valorar tots els avenços que s'han aconseguit gràcies a generacions d'infermeres que van obrir camí abans que nosaltres.

“Nosaltres vam començar a dir que no a coses”, recorda durant la conversa.

La transformació de la professió infermera

Una de les reflexions més presents durant l'entrevista és la idea de lluita i transformació.

Carme Vila recorda el moviment de les “bates blanques”, impulsat per infermeres de tot l'Estat que reclamaven estudis universitaris, més autonomia professional i una formació impartida també per infermeres.

Durant aquells anys, infermeres de diferents punts de l'Estat es desplaçaven regularment a Madrid per reivindicar una professió amb més reconeixement i autonomia.

“Com ha evolucionat la infermeria al llarg dels anys?”

“Les infermeres es van aixecar per lluitar perquè els nostres estudis fossin universitaris.”

 <small>Centre adscrit a la</small> 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

Aquell procés va representar molt més que un canvi acadèmic. Va significar començar a construir una identitat professional pròpia, desenvolupar coneixement científic i reivindicar el valor de les cures dins del sistema sanitari.

La seva experiència també reflecteix com la infermeria ha anat incorporant progressivament la recerca, l'especialització i la formació continuada, aspectes que avui semblen habituals però que durant molts anys van ser reivindicacions constants de la professió.

“Quin missatge donaria a les noves generacions?”

“L'evolució ha sigut llarga i vosaltres heu de seguir lluitant perquè això no s'acaba aquí.”

Aquestes paraules ens interpel·len especialment com a estudiants i futures infermeres, perquè ens recorden que la professió continua construint-se dia rere dia i que encara existeixen reptes importants relacionats amb el reconeixement professional, el lideratge infermer, les condicions laborals i la visibilitat de les cures.

Infermeres pioneres i innovació

Al llarg de la conversa, Carme Vila també posa en valor el paper de diverses infermeres pioneres vinculades a l'Hospital del Mar i a l'ESIHMar, professionals que van impulsar canvis importants en la manera d'entendre les cures, la prevenció de les infeccions, l'organització assistencial i l'atenció centrada en la persona.

Explica com moltes d'aquestes infermeres van introduir noves formes de treballar dins dels hospitals, apostant per una infermeria més autònoma i amb capacitat de decisió.

“Què destacaria d'aquestes infermeres pioneres?”

“El malalt havia de ser el centre d'atenció de tots els serveis sanitaris.”

Aquestes experiències ens recorden que la innovació en infermeria no només neix de la tecnologia, sinó també de noves formes de mirar, escoltar i cuidar.

Molts dels canvis que avui formen part de la pràctica habitual van començar gràcies a professionals que van atrevir-se a qüestionar els models establerts i a imaginar una infermeria diferent.

 <small>Centre adscrit a la</small> 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

L'Hospital del Mar i el compromís amb la comunitat

L'entrevista també ens apropa a la relació històrica entre l'Hospital del Mar, els barris del litoral i la comunitat.

Carme Vila explica com moltes infermeres van desenvolupar una tasca molt vinculada a les necessitats socials de les persones i destaca la importància d'entendre el context social com una part fonamental de les cures.

També recorda la relació històrica entre l'hospital i el Somorrostro, barri de barraques situat al litoral barceloní, on professionals i religioses vinculades a l'hospital desenvolupaven tasques de cures, vacunació i acompanyament social molt abans de l'existència formal de la infermeria comunitària.

A més, posa en valor iniciatives relacionades amb la infermeria comunitària i el compromís social impulsades des de l'ESIHMar. Anys més tard, diferents projectes desenvolupats des de l'escola van reforçar aquesta mirada comunitària apropant l'estudiantat a la realitat social dels barris de l'entorn.

“L'Hospital del Mar no s'entén sense el barri. Quin paper ha tingut la infermeria comunitària?”

“Les infermeres han de treballar dintre la societat i l'han de conèixer”

Aquesta mirada continua sent avui essencial dins de la professió infermera, especialment en contextos socials i sanitaris cada vegada més complexos.

La salut no depèn només de diagnòstics o tractaments, sinó també de les condicions de vida, les desigualtats socials, la solitud o la vulnerabilitat. Per això, la infermeria comunitària continua tenint un paper fonamental en l'acompanyament i l'atenció a les persones.

L'evolució de les cures i dels hospitals

Durant la conversa, Carme Vila també reflexiona sobre com ha canviat l'atenció hospitalària al llarg dels anys.

Explica que els hospitals actuals atenen pacients molt més complexos i amb necessitats assistencials més intenses que anys enrere. Els avenços mèdics i tecnològics han modificat profundament la manera de cuidar i han augmentat la complexitat de les cures.

 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

“Com ha canviat l’atenció als hospitals?”

“Ara els hospitals són hospitals d’aguts i no de crònics.”

Tot i els avenços tècnics, la conversa també ens recorda que el component humà de les cures continua sent imprescindible.

Les infermeres són sovint les professionals que passen més temps amb els pacients, que observen, detecten necessitats i acompanyen les persones en moments especialment vulnerables.

En aquest sentit, l’entrevista transmet la idea que cuidar va molt més enllà de la tècnica: implica també escoltar, estar presents i entendre les necessitats físiques, emocionals i socials de cada persona.

Què significa cuidar?

La part final de la conversa és probablement una de les més emotives i significatives.

A través d’una experiència viscuda durant la seva trajectòria professional, Carme Vila reflexiona sobre la importància de respectar les decisions dels pacients, preservar la seva dignitat i garantir una atenció humana fins al final.

El relat posa en valor aspectes essencials de la infermeria com l’empatia, l’escolta, l’acompanyament emocional i la defensa dels drets de les persones en situacions de vulnerabilitat.

“Què és cuidar?”

“Quan estan en una situació d’indefensió és quan nosaltres hem de vetllar perquè es continuïn respectant els seus drets.”

Aquestes paraules resumeixen una manera d’entendre la infermeria basada no només en la cura física, sinó també en el respecte, la presència i l’acompanyament humà.

I és precisament aquí on Carme Vila deixa una de les reflexions que millor sintetitza el sentit de la professió:

“Això és cuidar.”

 <small>Centre adscrit a la</small> 	<h2>INFORMACIÓ DOCENT</h2>	Codi	DC3-08/01
		Versió	01
		Data	08.06.2023

Dia Internacional de la Infermera

Amb aquesta entrevista, des de la Comissió RSU de l'ESIHMar volem donar valor a la memòria històrica de la infermeria i reconèixer totes aquelles professionals que han contribuït a transformar la professió al llarg dels anys, especialment en un any tan significatiu com el del 50è aniversari de l'escola.

Escoltar experiències com la de Carme Vila ens ajuda a entendre que la infermeria és molt més que una professió sanitària: és també compromís, responsabilitat, proximitat i humanitat.

Conèixer el passat ens permet entendre millor el present i continuar construint una infermeria preparada per afrontar els reptes futurs sense perdre l'essència de les cures.

Agraïm a Carme Vila la seva generositat, el temps compartit i totes les reflexions aportades durant aquesta conversa.